

Staben

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Krister Eriksson

Tfn: 08-508 25 567

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2005-05-18

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN

2005-06-14

DNR 106-359/2005

Till
Socialtjänstnämnden

Remiss - Översyn av resursfördelningssystem för socialpsykiatri, Dnr 325-1700/2005

1 bilaga

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden beslutar att som svar på Kommunstyrelsens remiss överlämna och åberopa föreliggande tjänsteutlåtande

Eddie Friberg

Tina Heinsoo

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet "Översyn av resursfördelningssystem för socialpsykiatri, Dnr 325-1700/2005" till Socialtjänstnämnden och samtliga stadsdelsnämnder för yttrande senast 2005-06-30. I ärendet föreslås att det nuvarande resursfördelningssystemet ersätts med ett nytt som innebär att vuxen-nyckeln inom individ- och familjeomsorgen delas i två, en för missbrukarvården och en för socialpsykiatri. Därmed får socialpsykiatri en egen delpåse med en nettokostnadsram motsvarande 480 mnkr för budgetåret 2006. Vidare föreslås ett nytt strukturindex för socialpsykiatri omfattande fem variabler. Förvaltningen förordar förslaget men framhåller vikten av att effekterna av det nya resursfördelningssystemet följs upp och utvärderas.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom socialtjänstförvaltningens stab. Socialtjänstnämndens handikappråd har behandlat ärendet den 9 juni 2005.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har uppdragit till kommunstyrelsen att genomföra en översyn av resursfördelningssystemet inom socialpsykiatri i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna.

I stadens policy för personer med psykiska funktionshinder utgörs grundpelarna för insatserna en god bostad, ett fungerande boendestöd, arbete/sysselsättning och en meningsfull fritid.

Under år 2004 har 1180 personer beviljats boendestöd, ca 790 personer har beviljats någon form av boende, bl a HVB (Hem för vård och boende) och ca 1240 personer har sysselsättning/arbetsträning.

Kostnaderna för socialpsykiatri uppgick 1999 till 321 mnkr och för 2004 till 457 mnkr. Således har stadsdelsnämndernas kostnader ökat med drygt 42% under perioden. Kostnadsökningarna återfinns främst för insatserna boendestöd och sysselsättning.

Förslaget till nytt resursfördelningssystem för socialpsykiatri har utarbetats av stadsledningskontorets finansavdelning i samarbete med socialtjänstförvaltningen och utrednings- och statistikkontoret (USK). En arbetsgrupp bestående av representanter för stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Hägersten och Vantör har deltagit i arbetet.

Nuvarande resursfördelningssystem

Medel till socialpsykiatriens verksamheter fördelas idag genom individ- och familjeomsorgens resursfördelningsmodell. I den ingår vuxenvården inklusive socialpsykiatri (20-64 år) samt barn- och ungdomsvården (0-19 år). Resursfördelningsmodellen bygger på olika variabler och på variablernas olika viktning i fördelningen. De variabler som nu styr resursfördelningen till vuxenvården består av fyra delar:

- Strukturvariabler
- Alkoholindex
- Narkotikaindex
- Socialpsykiatriindex

Förslag till nytt resursfördelningssystem

En av utgångspunkterna i översynen av nuvarande resursfördelningssystem har varit att definiera vilka data som bäst avspeglar befolkningens behov av socialpsykiatriska insatser. Resultatet av arbetsgruppens analys är att det är stadsdelsnämndernas bokförda kostnader som främst visar vilka behov befolkningen har av insatser inom socialpsykiatri. Kostnadsdata har därför använts för att testa vilka variabler som kan anses relevanta för att påvisa behov av insatser.

Det föreslagna resursfördelningssystemet föreslås endast omfatta de socialpsykiatriska insatserna, d v s boende, boendestöd och arbete/sysselsättning. Personer med komplexa vårdbehov på grund av missbruk i kombination med psykiskt funktionshinder kan erbjudas boende men inte behandling för missbruket. Äldre personer över 65 år inräknas inte. Medel för insatser till äldre med psykiska funktionshinder fördelas istället via äldreomsorgsnyckeln.

Arbetsgruppen har utgått från nuvarande strukturvariabler och det s. k. psykin-
dex och studerat dess relationer till insatser och kostnader inom stadsdels-
nämnderna. Därutöver har ett flertal nya variabler studerats och resultatet av
arbetsgruppens arbete har lett fram till ett förslag som innebär att vuxennyckeln
delas i två delar varav den ena delen utgör missbrukarvården och den andra de-
len utgör socialpsykiatrin. Förslaget har som syfte att på ett bättre sätt styra re-
surserna till respektive målgrupps behov. Socialpsykiatrin får därmed en egen
delpåse, där socialpsykiatrins nettokostnadsram för staden totalt beräknas upp-
gå till 480 mnkr.

Vidare föreslås att ett strukturindex omfattande fem variabler införs som under-
lag för beräkningen av resursfördelning inom socialpsykiatrin. Följande variab-
ler föreslås:

- Andel bostäder i allmännyttan
- Andel förtidspensionärer 25-64 år av befolkning 25-64 år
- Andel ensamstående låginkomsttagare (<120 000 kr) utan barn 30-64 år av
samtliga ensamstående utan barn 30-64 år
- Andel sjukpenningförsäkrade 16-64 år med minst 15 sjukpenningdagar av
samtliga sjukpenningförsäkrade 16-64 år
- Andel med högst grund-/folkskola 25-64 år av samtliga 25-64 år

Arbetsgruppen konstaterar att det inte finns något belägg för att någon av vari-
ablerna har större betydelse än den andra. Det kan också konstateras att variab-
lerna samvarierar.

Den föreslagna modellen innebär att områden med stor tyngd i flera av variab-
lerna också får en högre tyngd efter sammanvägningen. På motsvarande sätt får
områden med låg tyngd i flera av variablerna även en låg tyngd efter samman-
vägning. Modellen har fördelen att effekten av förändringar i variabelvärdena
lätt kan följas.

Förvaltningens synpunkter

Det är uppenbart att den modell och de variabler som dagens resursfördelning
bygger på inte är relevant för de socialpsykiatriska verksamheterna i stadsdels-
nämnderna. Det gäller t ex fördelningen av medel till socialpsykiatrin. Efter-
som medlen är en del av fördelningsnyckeln för vuxenvård är det inte möjligt
att särskilja de kostnader som gäller socialpsykiatrin. De variabler som används
har ingen eller mycket liten koppling till de förhållanden som gäller den social-
psykiatriska verksamheten. Som exempel kan nämnas det så kallade psykin-
dexet som utgår från landstingets insatser inom psykiatrins öppen- och sluten-
vård. Arbetsgruppen kan konstatera att vid tester har inte någon samvariation
kunnat ses mellan indexet och stadens verksamhetskostnader för socialpsykiat-
rin.

Det är därför positivt att arbetsgruppen dels föreslår att medlen för den social-
psykiatriska verksamheten särskiljs i en egen delpåse och dels att nya variabler
föreslås ligga till grund för resursfördelningen.

De svårigheter som finns i nuvarande resursfördelningssystem att definiera vilka medel som är destinerade till socialpsykiatri undanröjs med föreliggande förslag. Det underlättar naturligtvis den ekonomiska hanteringen vid stadsdelsnämnderna men också möjligheten att organisera och planera för verksamheten.

Förvaltningen anser att den modell och de variabler som föreslås har en tydlig koppling till den grupp av stadens innevånare som erhåller stöd och service från de socialpsykiatriska verksamheterna. Som exempel kan nämnas variabeln ”Andel bostäder i allmännyttan” som uppenbarligen är ett bra indirekt mått och som väl beskriver sambandet mellan boende och stadens insatser inom socialpsykiatri.

Arbetsgruppen har diskuterat möjligheterna att införa en särskild variabel för boenden. Bakgrunden är det stora behovet av utbyggnad av bostäder för psykiskt funktionshindrade personer. Det finns idag ett behov av olika former av stödboende och utökat boendestöd för ca 550 personer och ca 240 av dessa personer behöver boende med ett mer omfattande stöd. I det totala antalet ingår personer som idag finns på sjukhem och HVB och som bedöms behöva annat boende.

En särskild variabel för boenden föreslås dock inte i nuläget. Ytterligare analyser måste göras av kostnaderna för olika boenden, HVB-placeringar och av möjligheterna att göra förändringar av dessa. Därtill kommer bl a samarbete med landstinget om gemensamma insatser för de mest vårdkrävande.

Förvaltningen ser fram emot att en variabel även för boendet tas fram och kan förstå de komplicerade förhållanden arbetsgruppen beskriver. Förvaltningen vill dock understryka vikten av att frågan utreds vidare.

Föreliggande förslag till nytt resursfördelningssystem för socialpsykiatri kommer med stor sannolikhet att styra resurserna på ett bättre och effektivare sätt än det nuvarande systemet gör. Förvaltningen vill dock framhålla vikten av att följa upp och analysera effekterna av det nya systemet.

Bilaga

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande ”Översyn av resursfördelningssystem för socialpsykiatri”